

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előzetési árak: Egész évre 5 frt., félv. 2 frt. 50 kr.,
negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.

Előzetési a kiadóhivataltól és minden megyei postahivataltól.

Felolós szerkesztő:

Németh Ödön.

Megjelenik hetenként 2-szer: szerdán este és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekesfejervár, kútv. utca 9. szám.

Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 20 kr.

A katolikus autonomia.

VI.

(P.) Csorba Ferenc röpiratának a kath. egyházi vagyon felől táplált téves és a tulajdonjogok egyszerű negligálásán alapuló nézetével foglalkozva a megelőző cikkben, eme kitérés után térjünk vissza az 1871-iki kongresszus laboratóriumának az országos kath. gyűlést körülbíró II. fejezet tizenegyedik szakaszára, mely az egyházi vagyon hovatartozandósága felől intézkedő negyedik szakasszal párhuzamba hozott a röpirat írója által.

A kérdéses tizenegyedik szakasz szó szerinti szövegezése a következő: „Mindazon kinevezéseknél és magasabb egyházi javak adományozásánál, a melyekre nézve az apostoli király a kinevezés jogát ekkoráig az államkormányzat útján gyakorolta, az előterjesztést ezental a gyűlés fogja a szabálszerűleg alakított igazgató tanács útján eszközölni. A hazai katolikus egyház által fentartott különböző fokozatu és szakbeli alsóbb és felső iskolákra és világi növeldekre nézve a tanrendszert megállapítja. A vallásoktatásra, a papi és zárdai nevelésre azonban hatásköre ki nem terjed. Különbben a tanügyről — az állami törvény korlátai között rendelkezik.“

A röpirat írója szerint e szakasz illusorriussá tenné a felség legfőbb kegyuri jogát és kiközösítené csorbát ejtene a törvényhozó testület hatáskörén. A felség ugyanis eddig a javak adományozásának jogát maga gyakorolta a minister útján; a tizenegyedik szakasz pedig a kinevezési jogot most egy oly testület közbejöttével akarja gyakorolni, mely független a királytól és általa fel nem osztható. Míg eddig tehát az országgyűlés a miniszteri felelőség czimén befolyást gyakorolt minden a kegyuri jog alapján gyakorolt intézkedésre, most e szakasz által lenne fosztva a befolyástól. Pedig az országgyűlés a kegyuri jog alapján tett intézkedésekre oly sokszor és oly mélyen befolyt, hogy a legfőbb kegyuri jogot voltaképpen ma már nem is lehet egyébként tekinteni, mint az állami hatalom egy nemének — analognak ama joggal és befolyással, mely a királyt és országgyűlést az állami közigazgatás tekintetében megilleti.

Először is szóljunk általánosságban a hivatkozott szakaszról.

Említettük már, hogy az 1871-iki kongresszus munkálatainak megalkotásában töretlen utakon járt, és a kezdet nehézségeivel küzdött miért is egyik-másik szakaszában gyökeres átdolgozást igényel. Így az idézett szakasz is. A módosítás véleményünk szerint a jelenben összeülő kongresszus által oly módon volna eszközölendő, hogy az országos autonomiai testület megalakításánál, a királyi főkegyuri kinevezést kellene a választással helyes kombinációba hozni, hogy az úgy jelenkezze, mint a főkegyur megbízottja. Az ily szellemben való

megváltoztatás okvetlen szükséges, nem ugyan a röpirat által indokolt szempontból, mely szerint egy a legfőbb kegyuri jog illusorriussá válnék — mert hisz a legfőbb kegyuri jog a kath. egyház és megszabadás esetén ismét vissza kell szállnia az egyházra — de szükséges az egyház szempontjából, mely egyháznak védnie kell e jogot, melynek gyökere magában az egyházban van, melynek birtokosa az apostoli magyar király, végrehajtásának ujta jelenben a felelős miniszter kezén vezet keresztül. Módosítást igényel tehát e szakasz, mert csak a jelen tarthatatlanban annál, melyet e szakasz jelen alakjában teremtene.

Ezen kitérés után a röpirattal szemben elfoglalt álláspontunkat a következőkben összegezzük: a legfőbb kegyuri jog a magyar apostoli királynak személyes joga, tehát sem általánosságban, sem részleteiben nem tekinthető az az állami hatalom egy nemének, milyennek azt a röpirat írója deklarálta.

Ragaskodunk e véleményünkhöz és meggyőződésünkhöz még a 71-iki kongresszus elborátumával szemben is, mely végelemzésében nem is vonta kétségbe a legfőbb kegyuri jog személyes természetét, csupán e jogok gyakorlati érvényesítésében akarta a jelenben létező állami közeget választás alá eső autonomiai testülettel helyettesíteni.

Ez utóbbi részre vonatkozólag — véleményünk szerint — az igazság mérlege a röpirat érvelése fölé hajlik; mert a felség, mint legfőbb kegyur, az ő személyes jogait maga gyakorolhatja az általa választott közegek útján; ily közegeként pedig a választás esélyeinek kitétt és töle merőben független autonomiai testületet alig fogna alkalmazni. A tizenegyedik szakasz e része tehát így nem állhat meg; a mint fennebb is mondtuk annak megváltoztatása okvetlen szükséges — miért is e helyütt nem reflektálhatunk reá.

Annál fontosabb azonban annak ismerete, hogy a legfőbb kegyuri jog, a magyar koronázott király egyházi, személyes joga, vagyis oly jog, mely az egyház által adatott — melylyel tehát nem bírna, ha azt neki az egyház nem adományozta, őt avval az egyház fel nem ruházta volna.

A kath. egyház ugy lépett fel a világ szinpadjára, mint önálló és az államtól teljesen független társulat. Minden létező államok elismerték azt, hogy a vallási ügyek kormányzására létezik egy önálló és az államtól különböző szervezet. Maga az egyház pedig minden időközön át függetlennek, önállónak vallotta magát és soha sem szünet meg küzdeni minden olyan törekvések ellen, melyek önállóságát és ügyeiben való szabad rendelkezését gátolák. Államok alakultak és tüntek el, népek és országok változtak — csak az egyház maradt mindig az, ami volt. Fölvette kebelébe a népeket és keletkező államokat, melyek már ugy találtak az egyházat, mint tökéletesen szerve-

zett társaságot, amelynek sajátos alkotmánya, törvényei és jogai voltak. Nem az egyház lépett be az államok kötelékébe, hanem az államok léptek be az egyház közösségébe.

Ha pedig az egyház önállónak, függetlennek gerálta magát, ezen önállóságnak szükségképeni folyománya az, hogy ő maga, függetlenül minden idegen befolyástól intézte saját ügyeit, kezelte vagyonát, kiverte hivatatos személyeit stb. mert ez vallási belügy volt, melybe beavatkozni senkinek nem jutott eszébe. De a nagy ösök után eljött az epigonok kora, melynek törpe nemzedéke féreg módjára kezdte megörölni az egyház fáját, melyet századok tápláltak, melynek árnyában száz nemzet és nép talált védelmet és enyhét.

Nem volt hálátlan soha az egyház azok iránt, kik magasztos czéljainak elérésében segítettek; előnyüket, jogokat adott azoknak. Lemondott önmaga az előnyök és jogokról, hogy átruházza azokra, kik támogatták czéljai elérésében. De azok kik ily jogokat nyertek, nem bírták, nem gyakorolhatták volna, ha azt az egyház nem adta volna.

Első szent királyunk, midőn egyházi intézkedéseket tett, a pápa engedélyére hivatkozik. Midőn szent István a magyart keresztény hitre térítette, Verbőczy szavai szerint: „... legelőször az országban alapított püspökségeket apátságokat és prépostságokat s minden ezen egyházak főpapságait és javadalmait a pápa beleegyezésével ő maga osztogatta, a kinek akarta.“

IV. Béla IX. Gergely pápához ama kérelmet intézte, hogy schismatikussá lett bolgárok megtérítése fejében Bolgárország fölött ugyanazon jogokat adja meg neki, melyeket Szt. István kapott.¹⁾

Amiből nyilvánvaló, hogy ugy maguk a királyok, mint maga a köztudat, az egyház ügyeiben való intézkedési jogot, vagyis a legfőbb kegyuri jogot magától az egyháztól származottnak, töle átengedettnek ismerték el.

Az állam egyenlő jogokat bir valamennyi létező felekezet irányában: de a megkoronázott magyar király csakis a kath. egyház iránt bírja és gyakorolja a legfőbb kegyuri jogot; a többi felekezetekkel szemben nem volt és jelenben sincs főuri joga, amiből nyilván az következik, hogy a legfőbb kegyuri jog egyházi és nem állami jog.

Az államnak jogai egyformák mindenütt és mégis sehol a fejedelmek nincsenek felruházva a legfőbb kegyuri jogokkal, mi annak a jele, hogy eme jogok nem állami jogok.

Hogy a legfőbb kegyuri jogok személyes jogai a királynak, az kitűnik abból is, hogy midőn a király távol volt és helyette a nádor gyakorolta a király állami jogait, ugyanakkor nem gyakorolhatta legfőbb kegyuri jogait.

„Mindem törekvés tehát, mely ezen egyszerű okoskodások ellenére s elodázván minden

¹⁾ Kollár, Hist. Dipl. jur. patr. p. 251.

bármilyen néven nevezendő egyházi jogi szabványokat, a főkegyuri jogot az egyháztól, mint forrástól, elvonni erőlködik, természetellenes, jogtalan s az ügyet oly térré szorítja, ahol elenyészik az eszme és a szóáradatban elmerül a fogalom is.²⁾

Mindezekből egész világosan kitűnik az, hogy a főkegyuri jog egyházi és személyes joga a királynak, nem pedig állami jog, melyet az állam királya által gyakoroltat, úgy a hogy azt az állam megszabja. Ez megdönthetetlen érveken alapszik és üres sophismánál nem tekinthető egyébnek mindaz, mi ellene felhozzák.

Ambár a főkegyuri jog úgy keletkezésében, mint természeténél fogva egyházi kiváltság és a magyar koronás királynak személyes joga, mely államfői jogaitól annyiban különbözik, hogy az országgyűléssel meg nem osztható; a Corpus Juris szerint mégis mindig nagy befolyást gyakorolt az országgyűlés a főkegyuri jog gyakorlásában.

Ennek oka abban keresendő, hogy a középkorban a ker. államjogi felfogás nem tett oly éles különbséget a királyi államkormányzati és személyi jogai között; a koronában pontosult össze minden hatalom, miért is a király legfőbb kegyuri joga az ország jogának nevezetik. Eme ker. államjogi felfogásból kifolyólag országgyűléseink a főkegyuri jog gyakorlásában támogatták a királyt és vele egyetértőleg oly vallási ügyekre vonatkozólag is hoztak törvényeket, melyek a hit, szentségek, kultusz, fegyelem körébe tartoztak.

Mivel pedig a király főkegyuri teendői, nevezetesen pedig a főpapok kinevezése, javadalmak adományozása egyszersmind közjogi ténykedések, azért országgyűléseink a Corpus Juris szerint számos végzéseket hoztak, melyek kötelezik a királyt, hogy főkegyuri jogait és kötelezéseit az egyház és haza törvényeinek értelmében gyakorolja, mely törvények tökéletes összhangban voltak a ker. állam és egyház között fennálló viszonyokkal.

²⁾ Schlauch p. 23.

Az 1848-iki törvényhozás azonban az ősi vallást implicito befoglalta a recepta religioi közé és azokkal teljesen egyenlőnek mondotta ki.

A király főkegyuri jogát éppen úgy, mint államhatalmi jogait az országgyűléssel megosztotta; a főkegyuri jogok gyakorlatát a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumra ruházta; a király minden ténykedésének, miket főkegyuri jogai alapján tesz — érvényét a felölös miniszter ellenjegyzésétől tette függővé.

Mindezek a törvények a főkegyuri jog személyi és megoszthatatlan jellegével homlok-egyenest ellenkeznek és a mint a jelenben tapasztaljuk az egyházi kormányzat szabadságát annyira korlátozzák, hogy a jelen helyzet immár türethetetlen.

Nem az egyház, hanem állam szakította meg a magyar királyság s egyház között fennállott kapcsolatot. Addig míg a kath. vallás államvallás volt, az egyházi törvényhozás világi ügyekre és viszont a világi törvényhozás egyházi ügyekre terjeszkedett ki. Az állam közegei egyházi ügyekben, az egyház közegei az államhatalom körébe eső ügyekben jártak el. Eme kölcsönösségnek gyökere az akkori országgyűlés szervezetében van. A főpapok képezték első országos rendet és mint ilyenek tagjai voltak az országgyűlésnek; az alapság pedig a nemességgel együtt résztvett a követek választásában. Az így összeállított országgyűlés minden az államvallást érdeklő ügyet tárgyalhatott anélkül, hogy az egyházat illető rendi és joghatósági fogalmat sértette volna.

Mindez megváltozott 1848-iki törvények által. Az államkormány, mely a felekezeten kívül áll, az apostoli király főkegyuri jogának címén az egyháznak minden világi vonatkozású ügyeit saját jogkörébe vonta és közegei által rendezte.

E viszás helyzet megváltoztatásának szükségérzete szülte az autonomiai megvalósítását célzó mozgalmakat.

Viczinális politika.

Tegnap ismét egy csomó viczinálisról szóló törvényjavaslattal foglalkozott a parlament, a mely nemrégiben ítélte el azt a rendszert, melyvel egyes képviselők befolyásukat anyagi érdekből a viczinális vasutak érdekében felhasználják. Ez alkalommal a néppárt álláspontját a párt oszlop tagja, Major Ferencz dr. fejtette ki az alábbi nagyhatású beszédben, a melynek igazságait az összes pártok helyeslése kísérte.

Major dr. beszéde a következő:

T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Midőn e viczinális törvényjavaslathoz a közérdek és a sürgető közvélemény szempontjából, távol minden pártpolitikától, hozzászólok, nem szándékozom a t. Ház nyugalmát megzavarni és viczinális vihart idézni fel, hisz elég része volt abban a Háznak a múlt év elején (Derűtlenség), midőn a közvélemény a viczinális szédelést ugyszólván diszkreditálta és teljesen elítélte. (Ugy van! a baloldalon.) Éppen ezen körülmény tette szükségessé ezen törvénynek mielőbbi revízióját és hallottuk kilátásba helyezését a királyi leiratban a helyi érdekű vasutakról szóló viczinális törvény revíziójának. Sajnos, általános a közvélemény, hogy a viczinális vasutak építkezésénél követettük el a multban legtöbb visszaélések és szédelgések, de azt én nemcsak a könnyű elbirálásnak rovom fel, hanem a törvény hiányosságának is. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha végig tekintünk a viczinális vasutak keletkezésén, úgy ritkán találjuk meg a közvéleményt és a közszükségletet, hanem inkább találkozzunk ugyszólván ágenszerű szédelgésekkel, a melyben mindenféle érdekek mozgósíthatnak és mindenféle befolyások érvényesíttetnek a hivatalos térerben, mint más térerben, hogy egyes vállalkozóknak és engedélyeseknek szája íze szerint legyenek a viczinális vasutak kiépítve.

Tudnék példával szolgálni és egy előkelő törvényhatóságot megnevezni, a hol a törvényhatóságra majdnem teljesen érdeketlen viczinális vasut megépítésére oly mérvű hozzájárulás szavatolt meg, rábeszélés és kétes előnyök hangoztatásával, a melyet mindig bűn az a törvényhatóság, mivel ezer más, igazán szükséges létesítményekre fedeztet nem talál. (Madarász József: Ez úgy van.)

A krajnai aimás fiu.

— A „Fejermegyei Napló” eredeti tárcája. —

Irta: Pásztovai.

Hétfőn éjjel, midőn már minden pihent, csak a patrol egyhangú léptei visszhangzottak a hosszu, kihalt utcában, a közkórház kapui kinyitlak s onnan két vállas legény egyszerű, leszegezett fakoporsót hozott ki, hogy elvigyék oda, hová azokat az ágról szakadt szegényeket szokták eltemetni, kiknek sem apjuk, sem anyjuk. Szelid, jóságos apáca nyitotta fel az ajtót, s mielőtt újra bezárta volna, így szólott halkán a két legényhez:

— Vigyék csak szépen, csendesen. Isten irgalmazzon szegény fiúnak.

Ezzel a kapu újra bezáródott. Az a két legény Hartont Pétert, a krajnai almásfiut vitte a boldogok hazájába. Vasárnap lett öngyilkossá s csak hétfőn halt meg.

Igy a napi hír, mely nagy vonásokban rajzolta szegény Hartont Pétert sorsát, pusztán, kronologikusan, érzéktelenül. A tévelyedett szív tragédiáját csak néhány sorban, mint más bal esetet, melyet átolvassunk s elfelejtjük. En nem tettem így! Háromszor, négyszer olvastam el a közleményt s sirattam megtörténtét, mert nem volt idegen előttem a jó fiu. S mégis most, kik olvassák e sorokat, ne várjanak tölem történetet.

Az élet zavaros hullámaintól felvetett problema ez, egy pillanatra megrogzítve, hogy beletekintsünk azon feneketlen mélységek sötétségébe, melyek a földszíne dobak. Nem nyújthatok történetet, a tárgy rövid lefolyása volt.

Vagy van-e a vihartörte csemefának története? A perzselő nap hevében égett virág konyult szirmaival történetéről regélhet-e? Vagy történet az, ha a szenvedély cikázva zuz agyon egy gyenge szívet? Szomorú sorsa ez egy még gyengébb léleknek; az irányítatlan szenvedélyek tragédiája, melyben irtó hatalmuk s korunk jellegző könnyelműsége párosan tükröződnek vissza. Kikapott kép az életből, rövidke, hogy araszta átérhetem, mégis mélységes értelmű, melyet átkutatni alig tudok. Egy villanás a lélek rejtelmeiből, vakító, mint az ég villama, megvilágítja a szív örvényeit, a nélkül mégis, hogy törvényeit áttekinthetők.

*

A dunántúl legnépesebb városában játszódtott le az egész. Hartont Péter harmadizben árulta alattunk az almát. Még nem esett le az első hó, midőn megérkezett; kibérelte alacsony boltíves helyiségét, fölállította nagy fapántos hordóit; egy-két pad, néhány fonott kosár s meg volt a berendezés. Ha nem volt vevő, kiült az ajtóba s onnan nézte a járókelőket. P. . . . fűtevezáján mindig nyüzsgő a nép. Lázás sietőséggel űzi, hajtja a megélhetés szükségessége. Tolong az emberáradat reggeltől napestig s ő belebambút a forrongó sokaságba és érdektelenül nézte a váltakozó jeleneteket.

Lelke a tó simi tüköréhez volt hasonló, tiszta és fogékony minden fény sugar s az összes külső behatások iránt, a nélkül mégis, hogy megvilágosodnék vagy azokat megtartaná.

Minden elhaladó alak meglevenült benne egy pillanatra, tovább nyomulván, a semmisségbe veszték s lelke nyugodt maradt. Látta az arcokat s nem vésődött egy sem emlékébe.

Igy történt két éven keresztül, migmen az elszigeteltség meghozta gyümölcsét. A felgyerekből ifju lett, kibent természetének mélabuja kettős erővel jelentkezett. Az egyedülállt gyötrelmei tépdesték szívét. A honi hegyek emléke, a sővénykerítette ház, benn öreg, szegényes anyjánál, sóvárgó lelke vágyait nem elégítették ki többé. Lelkének tósima tükre, mint a háborgó Balaton fedele szokott, titkos vázarszerűl megzavarodott. Oly törpe az emberi szív, hogy fáj, ha egyedüllétének tudatára ébred. S ha nincsenek a tudós kutató szenvedélye vagy a vallásos lélek magasatos eszményei, melyek szerencsés esetben képesek betölteni, sajogni fog, mig tárgyira nem talál.

Péterrel is így történt; vágy szállta meg, határozatlan, mint a vándor madarat, mely jobb vidékre vágyik; lelke boltja szük köréből továszallt. Tárgyat keresett, mely betöltse s az üres képzelődés ábrándvilágába tévedett. Az éj sötét hangtalanságában annak ködalakjaival beszélgetett, a teli nap halavány sugaraiban százféle változatban azok rezgették előtte. Így vesztette el Péter lelkének egyensúlyát, melyet betéteztett egy szerencsétlen eset.

A dolgot úgy történt, hogy egy uri leány elmentében hosszabbban mosolygott a szép ifjura, s mosolya ábrándjainak tetet adott. Nem volt már hafározatlan vágy, mi lelkét betöltte, hanem égő szenvedély, képzelmé játéka nem volt több százszoros, határozott volt, mely a mosolygó nő alakjában szüntelen vissza-visszatért.

Ajtájában is naponta leste, várta, hogy láthassa őt s a leány naponta megjelent. Egyik nap kiváló látogatója volt a boltnak: lelke megrábolja s demona. Az ifju fájoan tekintett — szólni hogyan is mert volna — s revője szeli-

Mind ez pedig pillanatnyi rábeszélések és kétes jövedelmeknek mintegy aktiválása által történt. Az én meggyőződésem szerint a viczinális vasutak építésénél a közérdek és a közszükségletnek kell a főszerepet játszania, nem pedig az engedményes- és vállalkozók- és a finanszírozóknak kell tekintetbe jönniök. Főleg pedig kívánatos, hogy a kormány figyelmébe a legnagyobb skrupulozitással kiterjeszkedjék arra, hogy az egyes törvényhatóságok milyen mértékben járuljanak a viczinális vasutakhoz, hogy utjait állják annak, hogy mindenféle befolyások érvényesítésével olyan megterheltségben részesüljön azon közérdek és törvényhatóság, mely által később más, legsürgősebb alkotások költségeit képtelen legyen fedezni és képtelen legyen arra kölcsönt kapni. (Helyesítés a baloldalon.)

Hogy erre szintén van példa, tudnék törvényhatóságot megnevezni, a melynek utadó alapja oly mértékben van megterhelve, hogy ki van zárva évtizedekre, hogy ott új utat építsenek, vagy a meglévőket jókarba helyeztessenek. Már pedig ha fontos a viczinális vasut, akkor sokkal fontosabbak a köntak rendben, jó karban tartása nemcsak a kereskedelemnek fentartása szempontjából, de fontos még hadászati szempontból is; de nem is igazságos, hogy a viczinális vonal nagy terheit nem csak viseljék azon vidékek, melyek előnyeiket nem élvezik, de sőt ez által még a jó közlekedési utat is nélkülözniük kell. (Helyesítés bal- és szélső baloldalon.) Szabad legyen ezen kérdésnél nemzetgazdasági szempontból is egy pár szót hangoztatni. Akkor mikor a boldog emlékü Baross megteremtette az egyseges magyar vasutakat, lángelméje nem nyugodott meg abban, hogy ez létesült, és korántsem gondolt arra, hogy a viczinális vasutak építése egész mániává fadjuljon el, hanem igen is gondolt arra, hogy megteremtve a vasut-hálózatot, iparilag is függetlenítse a hazát a külállamokkal szemben és másrésztől ő nem tévesztette szem elől a vizutak megteremtését, hogy e könnyű közlekedés is a hazában tért hódítson.

Ma a vízi utak legnagyobb részben el vannak hanyagolva; pedig nem az tesz boldoggá egy országot, hogy minden községet viczinális vasutal kössünk össze, hanem igenis az, hogy gondoskodjunk gyupontokról, hol pezsgő az élet, a hová van mit szállítani nyers-termékben és van mit onnan szétszállítani ki-

dolgozott iparcikkékben. Sokkal jobban tette volna sok törvényhatóság, ha gyakran a haszonlatlan, parallel viczinális vasutak helyett mezőgazdasági és ipari gyártelepeket létesített volna, a mivel a közvagyonosodást emelte volna, nem pedig csak improduktív, ugyszólvá tranzitív befektetésekre fecsérelje összes anyagi erejét.

A míg bővelkedünk minden irányban vasutakban, addig iparunk pang, ugyszólván nincs és mindennel külföldről vagyunk kénytelenek magunkat ellátni, már pedig az nem lehet célunk, hogy az ország összes produktív tevékenységét külföldi gyártermékek nyeljék el.

Tisztán a közérdek szempontjából óhajtottam az igen t. szakminiszter ur figyelmét a viczinális vonalak építésének mániájáról leterelni és odafordítani első sorban a vízi utakra, másod sorban a közutak jókarban tartására és harmad sorban — és ez a legfőbb, — iparunk függetlenítésére a külföldi államokkal szemben; azt hiszem továbbá nem csak pártunknak, hanem mindenkinek óhaját fejezem ki és a közvéleményt szolgálok, midőn felhívom igen t. miniszter ur figyelmét a viczinális vasut-törvény revíziójára, melyet a közvélemény már régen követel, hogy terjessze be mielőbb a helyi érdekű vasutakról szóló törvényjavaslatot és nyujtson nekünk alkalmat, hogy a Háznak nagyon is sok felesleges idejét hasznos munkával töltsük el és e törvény revíziójához érdemlegesen hozzászólhassunk. (Helyesítés balfelől.)

Major Ferencz dr. beszéde s a néppártnak ez a férfiasan kifejezett követelése nagy hatást tett a parlamentben és tegnapi este az összes pártkörökben dr. Major beszédét tárgyalták, mint nagy politikai szenzációt.

Gratulálunk Major drnak a szép sikerhez!

Néppárt ereje.

Mig a parlamentben ásitoznak munka hiányában a képviselők, addig az ifju és tett erős néppárt folytatja lankadatlan buzgalommal az országos szervezkedést. Az elmúlt vasárnap is két helyen tartottak néppárti gyűlést.

Udvardon (Komárom m.) rendkívül népes gyűlést tartottak. Közel négyezer ember volt

együtt, a kik a legnagyobb lelkesedéssel hallgatták meg a szónokok beszédeit.

A gyűlés elnöke ifj. Zichy János gróf volt, a ki megnyitó beszédében röviden, találó vonásokban eseteli a néppárt keletkezésének történetét, majd rámutat az áldástalan egyházpolitikai törvényekre, a melyek éket vertek a nemzet testébe s a melyek milliők szívében sértették meg a vallásos érzületet s a lekiismeret szabadságát. A néppárt, a mely a nemzet szívéből, véréből való, azért alakult, hogy mint egyedül erős, megalkuvást nem ismerő ellenzék megálljt kiáltson azoknak, a kik a hatalom nevében a keresztény Magyarország legszentebb jogai ellen törnek. Azért alakult, hogy a nép lelkesedése, szeretete és ragaszkodása által fölvértve, felekezeti érdekeket, osztálykülömb-séget nem ismerve, felvigye a nemzet kálváriájára a keresztet, a melyről — adja Isten, hogy minél előbb — a keresztény Magyarország megváltásának örök napjénny fog szétugározni. — Utána Molnár János orsz. képviselő esetelte humoros vonásokban a parlament szereplését. Major Ferencz orsz. képviselő keltett azután nagy érdeklődést a nála megszokott követlenséggel elmondott s a közgazdasági mizériákat ismertető beszédével, mellyel kapcsolatosan kifejtette a néppárt közgazdasági politikáját. Beszédét rendkívül lendületes szép szavakkal fejezte be, a mely magával ragadta a hallgatóságot. — Végül Kálmán Károly orsz. képviselő tartott lelkes beszédet, mely után Zichy János gróf berekesztette a fényesen sikerült népgyűlést.

A másik néppárti gyűlés Galgoczon volt, melynek is a kiváló jelentőséget adott, hogy a három ezer főnyi hallgatóság között nagyon sok előkelő személyiség is volt jelen. Zichy Aladár gróf orsz. képviselő volt a gyűlés elnöke. A rendkívül nagy lelkesedés közt lezajlott gyűlést Zichy Aladár grófné szül. Hunyady Henriette grófnő is végig halgatta. Zichy Aladár gróf elnöki megnyitó beszédét rendkívül nagy lelkesedéssel fogadták. A néppárttól, a néppárt

deben mosolygott, mint előbb. Mosolyában a fiu kárhozata volt megírva.

A legszebb almákban szívét lelkét ajánlotta fel s az, ki elfogadta, egy kaczer, könnyelmű uri lény, nem gondolta meg, hogy egy élet, egy lélek boldogságával és üdvével játszik. A helyett, hogy visszatartotta volna, lelökte az örvénybe, mely mindkettőjök lábai előtt tátongett. Nem kerülte azt, kit észrevennie sem lett volna szabad. Többet tett, másodsor az harmadszor is fölkereste — árthatan dolog! — mint vevő az almafűst. A világ azt hitte s talán még magával is azt hitette el. Megcsalta a világot, megcsalta önmagát. Midőn harmadik ízben vette a legszebb almákat — csütörtök volt — a szörcensétlen ifju levelet csusztatott kezébe. A levél égette testét és tüze lelkébe hatott, ott elperzselt lelle fátyolát, a lepel egyszerre lehullott szemei elől, maga előtt látta az örvényt, érezte, hogy annak legvégű széléig jutott. Visszaforult, csak ruhájának illatos lehelletét hagyta maga után. A komédiának vége volt.

Az almás fiu azonban pénteken ujra ott ült ajtajánál, de csalódással. Szombaton még egyszer remélt és utójára várt. Hiába! Vasárnap végre a valóságra virradott. Egy éjjel, egy rettenetes, küzdelmes éjjel kiabrándította.

Levelet irt ismét, nagy időtlen gömbölyű betűkkel tudatta, hogy meg fog halni, mert tudja, érzi, hogy számára nincs boldogság. A kit ő szeret, azt magával nem viheti sem itt a földön, sem a másvilágra.

Fanatikus elhatározás szállta meg: meghalni. Fegyvert fogott, a gyilkos szerszámot homlo-

kához szorította erősen, szenvedéllyel, mintha tűnő boldogságát lelte volna meg. A vas hideg érintése nem jőzanította ki. Meghalni! Ez volt egyedül vágya. És van-e vágy, mely könnyebben kielégíthető? Meghalni, eldobni egy megunt életet, oh, ez könnyű dolog... a kislelkűek, a gyávák és az eszevesztettek munkája. Meghalni, egy álomszemet röpíteni a nyugtalan szívbe, oh ez könnyű dolog... egy mozzanat az ujjal és a golyó röpül, tör, zuz, fűr, szakit sejtet, rostot, izmot, életet. Meghalni, ha azt jelenti, hogy megszűnünk, tökéletesen, feltétlenül, hogy menekülünk az élet szenvedéseitől: ez könnyű, ez nem nehéz, ez sokszor vigasztaló. De ha meghalni határozás egy öröklét felett s ha meghalni önkényt, erőszakosan, gyilkossággal: óriási bűn, melynek büntetése végtelen: akkor így halni meg öröklet lehet csupán, vagy a hitetlenség tragédiája.

Szenvedély, mely meghomályosított azt a lelket is, mely mindig tiszta volt és zavaratlan, honnét vagy, kialkottot téged? Istentől-e? Nem! Ugy hát Isten! Kinek intésére a tomboló vihar megszendesül, a föltornyosult hullámok elsimumnak, az egymást üző fellegek szétfoszlanak, ki a természet zendülését megfékezze, csak az emberi szív viharát nem volna képes lecsillapítani? Az emberi szellem megalázódik utaidon, de tudjuk, terveid bár beláthatatlanok, értelmed bölcs, erőd hatalmas, melynek ellenszegülni bűn. Tudjuk, örök jószág, Te alkotád az embert, s Te jónak és tökéletesnek alkotád, hogy összhangzatos vágyai boldogítsák.

Honnét van mégis a szenvedélyek őrzítő hatalma? Honnét az ember gyengesége? Az indulat győzelme eszünk s hitünk felett?

Kezdetben jött a bűn, megoldotta a szenvedélyek fékeit s lazultakká tette az ész fékeit. Akaratunk meggyengült, értelmünk meghomályosodott. Szív és között kölcsönös zavar honol; megtévedt léleknek romlottak vágyai, fülzkalatolt szívnek zavart itélete. A bűn büntetése az, hogy a szív zavarát elméd homályja kövesse, melyben elborulnak jó tanácsai s ugy lehet eltűnni vagy épen semmiségre vész gyermekeséged hite is. S ha így beáll a boru, mi világosítja meg az örvényeket? Ha a hit világa fáklyaként nem vezet s jelened kínos, jövőd e földön reménytelen, — mi nyujt erőt az élet harcizásához? Üres lehet a lét előttd s édes megsemmisülés a halál. A vaknak nem sütnapsugár, a süketnek nincsen madárdala; minek értékét nem érezzük, könnyen vetjük el.

A fegyvere eldőrdült, — az élet megmaradt, — a lélek megmenekedett. Uram, te mondad, az örök igazság: A rosszból jókat alkotasz. Ki ismeri az Ur terveit s utait ki látja be?

Jó emberek kórházba vitték. Tizenhét óráig küzdöttek élet és halál. A sebzett ifju gyónt, nemcsak lelkiatyjának, gyónt mindenkinek, kik körötte álltak. Gyónása a tapasztalatlan lélek hattyudala volt. A keresztény szeretet angyala, mely ott virrasztott ágya mellett: vigasztalta, feleltetett vele, s mig lassan elenyvedett a test, meggyógyult a lélek. A halandó testből az ujra ébredő gyermekekévék vallásos leike szállt anyja nevével ajkán a boldogabb hazába.

Szép volt a krajnai almásfiu s ez okozta vesztét.

czéljairól világosította fel a népet. Sikerült hasonlatai, találó megjegyzései rendkívül nagy lelkesedést keltettek. Utánna *Beréthy István* beszélt a közgazdasági bajokról, végül pedig *Zelenyák János dr.* a revizióról. A szépen sikerült népgyűlést *Zichy Aladár* gróf záróbeszéde rekesztette be.

Villam és gáz.

Mráz Vilmos, a helybeli gáztársulat igazgatója hetekkel ezelőtt egy cikket hozott szerkesztőségünkbe, a melyben egy ismeretlen angolra való hivatkozással a gáz-, villam- és a petroleum-világítás költségei voltak egybeállítva. Mi akkor e cikk közlését megtagadtuk, mintán a számadatok helyességét — mint nem szakembereknek — nem állott hatalmukban ellenőrizni s kijelentettük *Mráz* igazgatónak, hogy nem vállalhatunk e számadatok hitelességéért felelősséget s így nem akarunk esetleg segédkeztet nyújtani a közönség megtévesztésére.

Igy aztán *Mráz* igazgató kinyomatta a cikket és szétthordatta a városban. Ugy látszik ő sem mert felelősséget vállalni, mivel aláírás nélkül lett e cikk kinyomtatva.

Nagy Ignác ügyvéd, a ki a villámvilágítási vállalatnak élén áll, kikérte *Wolf Sándor*, a „Politechnikai Szemle” szerkesztőjének szakvéleményét, a ki az alábbi kétségtelen adatokkal czáfolja meg *Mráz* igazgató kalkulussait.

A székesfejevári gáztársulat által szétosztott névaláírást nélkülöző nyomtatvány nyilvánvalólag csak a közönség megtévesztését czélozza. Erre mutat már csak az is, hogy bizva abban, hogy a közönség nem fog utánna számítani adatainak: nem forintokban, hanem márkákban adja meg az egységárakat. — Ha azonban átváltoztatjuk a megadott egységárakat forintokra, akkor azt látjuk, hogy ő egy köbméter gázt 5 és $\frac{1}{10}$ krba számít, holott annak ára Székesfejevárott 16 kr. — Valótlan az az állítás, mintha csupán 110 liter gázt fogyasztana egy 48 gyertyafényerejű Auer égő, mert az óránként 150—160 litert fogyaszt. Nem felel meg a valódi tényeknek, mint ha 3 darab Auer-háló 2000 óráig volna használható, mintán ezen hálók rendkívül érzékenységek folytán összeesnek, vagy legalább is annyira megrongálódnak, hogy világító képességük rohamosan csökken. Nem tilozunk tehát, ha azt mondjuk, hogy 2000 égési óra alatt legalább 5 darab háló kell. Egynek pedig az ára Székesfejeváron nem 74 kr, hanem egy forint.

Ezek után tehát az Auer-világítás költségei alkalmazva a székesfejevári viszonyokra a következőleg alakulnak:

2000 × 160 = 300 köbméter á 16 kr.	48 frt.
5 darab Auer-háló á 1 frt.	5 frt.
czylinderek	1 frt.
	54 frt.

és nem pedig 15 frt, mint a hogy a nyomtatványban feltüntetve van.

Nézzük már most, hogyan áll a dolog a villamos világítás költségeivel. Valótlan az az állítás, mintha 3 és $\frac{1}{2}$ wattos lámpából 2000 óra alatt 8 darab használódnék el, mert ilyen lámpából legfeljebb kettő kell ezen idő alatt. Ma már továbbá nem vagyunk azon az állásponton, hogy központi telepekkal kapcsolatban 3 és $\frac{1}{2}$ wattos lámpát használnánk, hanem a 2 és $\frac{1}{2}$ wattos lámpa általános használatnak örvend, mert ennek is élettartalma, ha nem is ezer óra, de 500 óra. Magyarországon továbbá nem kerül egy izzólámpa 47 krba, hanem egyenkint is lehet őket 32 kr-ért kapni. Ha most egy hektowattóra áram árát 4 krba vesszük fel, akkor egy 16 gyertyafényű izzólámpa körül 2000 óra alatt a következő költségekre: 16 × 2,5 = 40 watt × 2000 = 800 hektovatt óra á 4 kr . . . . . 32 frt
4 drb lámpa á 32 kr. . . . . 1 frt 28 kr.
33 frt 28 kr.

Tehát közel 40%-al kevesebbe kerül egy 16 gyertyafényű izzólámpa, mint egy Auer-égő. Igaz ugyan, hogy az többinak sokkal nagyobb fényereje van, azonban erre magánlakásokban nemcsak hogy nincsen szükség, hanem határozottan káros a szemre az egy pontban összpontosított nagy fény. Egyes helyeken meg éppen nincs szükség többre mint 10, vagy csak 5 gyertyafényre. És a míg az ilyen izzólámpa arányosan kevesebb áramot fogyaszt, addig Auer-égőt kisebb gázfogyasztásra nem lehet csinálni. Oly helyen pedig, hol tényleg szükség van nagy fényerősségre, inkább alkalmazzunk izzólámpát, melylyel az Auer ugy szépség, mint fényerő tekintetében össze sem hasonlítható; ára pedig (vonatkozatva a fényerőre) legalább 4-szer oly olcsó, mint az Aueré.

Jól lehet az Auer-világítás egy-egy gyertyafényre eső ára adott körülmények között olcsóbb mint a villamos izzólámpáé, mégis az által, hogy kicsinyben (kevés gyertyafényrel) nem állítható elő, és hogy nem olyan egyszerű és kényelmes az eloitása és meggyújtása, mint a villamos lámpáé, különösen a háztartásban sokkal kevésbé lehet vele takarékoskodni, mint a villamvilágítással. Arról nem is kell talán beszélni, hogy a villamosvilágítás, a szoba levegőjét legkevésbé sem rongálja, robbanás vagy gázkiomlás által okozott mérgezés elő nem fordulhat, melyek minden esetre oly előnyök, melyeket olyan helyen, hol gondatlan cselédek vagy gyermekek vannak, nem lehet eléggé megbecsülni.

Jellemző különben arra a küzdelemre, melyet a gáztársulatok a villamosság ellen folytatnak, hogy legtöbbször olyan helyről hozzák az érveiket, a hová a nagy közönség ellenőrzése nem hatolhat el, vagy olyan viszonyokat ismertetnek, melyek nem azonosak a küzdelem színhelyében. Jelen esetben is egy nálunk teljesen ismeretlen, állítólag létező, angol professzor szavaira történik hivatkozás, kinek mi, sem kompetenciáját, sem objectivitását innen nem itéljük meg. Hogy mennyire nem felelnek meg a felhozott adatok a mi viszonyainknak, csak a felsorolt egységárakra kell hivatkoznunk és arra, hogy Angliában készítik a legjobb világító gázt, mely minőség tekintetében messze letelet áll a székesfejevárinak, a mi természetes is, mintán az ott olcsó angol szén a legjobb világító gázt adja. — Más viszonyokra mutat az is, hogy ott egy liter petroleum 6 és $\frac{1}{2}$ krajczárral van felvéve, holott nálunk még az ideai olcsó árak mellett is legalább 16 kr-ral kell literenkint számolnunk.

Mindezekről azonban eltekintve, azt látjuk, hogy mégis a gázgyártás hazájában: Angliában is — ugy, mint az egész világ — óriási mértékben terjed a villamos világítás és fokozatosan kiszorítja a magát már egészen befészkelte gázt. Nekünk pedig nem kell ma már Angliába menni tanácsért, Magyarország viszonyai eléggé fejlettek már és magyar szakférfiaink is értenek már annyit a dolgokhoz, mint az angolok. És mit látunk Magyarországon? Azt, hogy gázgyárat már évek óta nem, hanem egyremásra építik a villamos központi telepeket. Ennek talán mégis csak van valami oka a villamosság előnyére. Budapestén, a hol a gáz felével olcsóbb, a villamosság pedig 25%-kal drágább, mint a megfelelő székesfejevári árak lennének, mégis a villamos világítás napról-napra jobban terjed és ugyanezt látjuk a vidéken is, a hol egyidejűleg van gáz és villam.

Az ilyenféle nyomtatványokat gomba módra termelik manapság a végső vonaglásban szenvedő „gázemberek”, úgy hogy az elektrikusok már meg is unták azoknak czáfolását. Szerencsére azonban nincs is arra már szükség; közönségünknek meg van a maga helyes ítélőképessége. Az idő meghozza a maga eredményeit és a haladást nem lehet feltartóztatni a maga természetes útján.

Budapest, 1897. október hó 12-én. *Wolf Sándor*, okl. gépészmérnök, a „Politechnikai Szemle” felelős szerkesztője.

Mindenestre bosszantó az a kétségbeesett küzdelem, a melylyel a helybeli gáztársulat megakadályozni igyekszik a város természetes fejlődését és csak önmagának és saját állás-

pontja igazságának árt, ha ily hibás számadatokkal igyekszik a közönséget megtévesztelni.

HIREK.

— **Kálvária-megáldás.** Holnap délután 3 órakor tartatik a Szt.-Háromság temető mellett lévő újonnan állított, illetőleg restaurált kálvária megáldása. A megáldást *Furugó Aurél*, a helybeli Szt. Ferencz-rend érdemes hazafőnöke végzi, kinek erre különös meghatalmazása van. Az ünnepi alkalmi szentbeszédet *Grenspurger István* apát-plébános tartja. Ezzel a kálvária — mely eddig csak hét stációból állt — kiegészül. A restaurációt *Simor Terézia* urnó, a kath. ügynek mindenütt ismert meczenása végeztette 4000 frtnyi költséggel. Ő állította fel az első hét stációt is és ez újabb áldozatával valóban nagy halára kötelezte Székesfejérvár hitbuzgó kath. közönségét. A kálváriát kiváló szakavatottsággal és csinnal *Havranch Lajos* köfaragó készítette. A domborművi, művészies kinézési képek ezental méltóképen tárják elénk az Údvizítő keserves kinszenvedését és halálát és a stációkhoz kötött szent bucsuk ezreknek hoznak lelki segédelmet. A nemesleki urnó e jótéteménye önmagában hordja jutalmát.

— **Egyházmegyei hír.** Gróf *Zichy Gyula* pápai titkos kamarás, *budakeszi* segédlelkész felvétetvén a római *academia ecclesiastica*-ba, segédlelkézi állását felmentetett és helyébe *Dornis István pomázi* segédlelkész küldetett.

— A „**Vörösmarty Kör**”-ben a szokásos szombati férfiestélyek már megkezdődtek, miről a kör t. tagjait bátorodom értesíteni azon megjegyzéssel, hogy az eddig annyira kedvelt táncszestélyeket az 1897/8. tél folyamán csak az esetben fogjuk megtartani, ha a családok ez iránti óhajukat tömegesebben nyilvánítják, — e czélból a kör helyiségeiben letett iv aláírást kérem. — A hölgyek hétfői szórakozására is bátorodom ezek figyelmét föl hívni. Székesfejérvár, 1897. október 14. *Vértessy József*, igazgató.

— **Katonai felülvizsgálat.** A katonai felülvizsgáló bizottság báró *Füth Pál* főispán elnökével állt, e hó 26-án a városházán fogja a vizsgálatot megejteni.

— **Orgona-szentelés Várpalotán.** A *várpalotai* rom. kath. plébánia templom f. hó 10-én a magyarok Nagyszonyának ünnepén lélekemelő ünnepnek volt színhelye. Ezen alkalommal szentelte fel *Domján Károly* plébános a hívek közadakozásából épített új orgonát. A mesterműnek alkotója *Szalay Gyula* székesfejevári műorgona-építő. Az orgona szerkezénye román styban épült, gazdag aranyozással diszisztiv; belső szerkezete az e téren eltért legújabb vivmányok szerint készült. A várpalotaiak boldogok, hogy buzgóssággal felajánlott filléreik ilyen szép alkotás beszerzésére fordítottak, mi pedig örvendünk, hogy az értékes mű mesterét nem külföldön keresték, hanem feltalálták a szomszédban, városunkban.

— **Egy öreg költő halála.** A székesfejevári idősebb generációból, azt hisszük, még vannak néhányan, a kik valaha ismerték a *Beszegödtem Turóczára juhásznak* és a *Cajtra saivrom Vessperében vettem* kezdetű országosan ismert népdalnak a költőjét, az egykori jókedvű *csikvári* ispánt, *Nagy Janit*. Ez az örökké vidám kedélyű jó *Jani bácsi*, a ki ha az irodalmi központba jut, hazánk egyik nagynevű költőjévé lett volna, e hó 10-én *Ostapánban* Somogy vármegyében, a nemesleki *Tallian-családnál*, a hol mint gazdatiszt volt alkalmazva, ismerőseinek, barátainak s a *Tallian-család* nagy bántára, jó keresztény módjára csendesen elszenderedett. 1852-ben, midőn ő felségét *Pesten* nagy illuminationnal fogadták és ünnepelték, a külön-

ben: azélid lelkű Jani bácsinak egy rettentő dörgedelmes versét szórták le nemzetiszintű lapokra nyomva a székesfejérvári színházban a *Moróth bán* előadása alatt. Kutatták a szerzőt, végre nyomra akadtak, de a kommissarius szép leánya, a ki a kedves társalgású csikvári ispán iránt érdeklődött, idejekorán értesítette a leendő házkutatásról s volt ideje Nagy Janinak, hogy irásait elrejtette a kémzsemek elől. Szegény Jani bácsi, míg az áldott Tallian-családnak nem került, sokat szenvedett, nyugodjék békeséggel, az örök világosság fényeskedjék neki!

— **A keszthelyi Georgikon ünnepe.** A magyar gazdasági tanügyi szülőhelyén, Zalamegyének kies balatonparti városkájában, Keszthelyen e hó 12-én ünnepelték a gazdasági intézet alapításának 100 éves évfordulóját. A fényes ünnepségen részt vett dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter is. Ezuttal ünnepelték az új gazdasági intézet zárkölését is.

— **Haladunk.** Városunk egynémely utcájának képe pár nap mulva felette meg fog változni. A kopott kövezetű járdák, s hepe-hupás, murvázott gyalogjárók helyét egyenletes, sima aszfaltburkolat foglalja el. A püspöki palota oldalfalánál, hol eddig a hetivásáros csizmadia és cipész mesteremberek szórták sátorfájukat felülni, éjjel-nappal szorgalmas munkások dolgoznak az aszfalt-kemenczék körül, melyek mint apró viczinális lokomobilok sorakoznak s kíméletlenül szórják a fullasztó füstöt a járókelők arcába. Kormos képű, szurtos kezű alakok nagy vasnyelű kanállal meg-meg kavarják az olvadó lávaszerű anyagot a hatalmas üstben, mely mögött felesapkodnak a lángok s olyan kiálthatatlan hőséget terjesztenek, hogy az arra járó úgy éri magát, mint Lindenebrock tanár és öcsése a vulkán kráterében. No de sebjaj! Annál kellemesebben fogunk sétálni majd a jövőben az árnyékos fasorral szegélyezett aszfalton.

— **Városunk közbiztonsága.** Városunk közbiztonságát nem a legszebb színben tünteti fel az az eset, mi a napokban a könyök-utcában folyt le. Az est beáltával 6—7 dzsidás ezredbeli katona ment a *Reinits-téle* kávéház elé kivont karddal s menet közben a *kit csak értek, megkaróllapostak.* Duhaj féltelenségük valóságos csatározássá fajult, midőn 15 közhadseregbeli katonával találkoztak. Kardjaikat s bajonettjeiket rántották elő s avval támadtak egymásra. A verekedés nagy rémületet és megbotránykoztatást keltettek az arra járt polgárság között. A mint értesültünk a viaskodó felek azzal váltak el, hogy holnap, vasárnap este egy nagyobb szabású csatában fogják befejezni a félben maradt viadalt. Rendőrségünk *feljelentés után értesült* az incidensről s nyomban ártat a katonai hatósághoz a tettesek kipihatólása s megbüntetése céljából.

— **Táncmulatság.** Az iparos ifjak egylete e hó 10-én sikerült táncmulatságot rendezett, mely alkalommal felülfizettek: Czukkerné, N. N., N. N. 10—10 kr, özv. Lézerne, Pintér István, N. N., Singerné, Berweiler János, özv. Banerné, Pál Mariska 20—20 kr, Szabó István, Kaufman 30—30 kr, Kósa Györgyné 40 kr, Zombayné, Magyar Kálmán, Székely Lajos, N. 50—50 kr, Zombay Katica 55 kr, Nidermáhr Lajos, Arany Istvánné 1—1 frt, Toma K-né 1 frt 70 kr. A felülfizetők fogadják az uton is a rendezőség köszönetét. — A táncmulatságon résztvettek: Asszonyok: Arany Istvánné, özv. Banerné, Berweiler Jánosné, Czukkerné, Havelka Ferenczné, Kozák Ignácné, Kósa Györgyné, Lengyel Ferenczné, özv. Lézerne, Mencsik Nándorné, Magyar Gáborné, Neuvelt Sománé, Pál Józsefné, Nyitray Józsefné, Pető Ignácné, özv. Reiterne, Sütő Ignácné, Singerné, Seyer A-né, Slezák Károlyné, Schumann Józsefné, Toma Károlyné, Tehel B-né, Takács Józsefné, Vachtler Józsefné, Zombay Jánosné, stb. — Leányok: Arany Erzsike, Bauer Anna, Czukker nővérek, Heim Erzsike, Havelka Tera, Kozák Mari, Kósa Katica, Lengyel Lina, Loór Irén, Lézer nővérek, Mózer Mariska, Magyar Mariska, Mencsik

Margit, Nyitray Etel, Nott Anna, Pető Mariska, Pál Czeza, Rokkenbauer Katica, Ráner Anna, Reiter Margit, Sayer Mariska, Singer nővérek, Sütő Mariska, Stigler Mariska, Slezák Teruska, Schumann Milcsi, Tehel Fáni, Toma Karolin, Takács Mariska, Ujcz Katalin, Vachtler Lujza, Zombay nővérek, stb.

— **Eltűnt pénzárca.** Flóris Anna tolnamegyei illetőségű cselédleányt, ki szept 11-től okt. hó 11-ig, mint szakácsné *Berrieder* László földbirtokosnál szolgált Pátkán, gazdája tegnapelőtt élelmiszerek vásárlása végett Székesfejérvárra küldte. Flóris Anna 400 forintot hozott magával felváltás végett s 100 frtot, a melyből vásárolt. A kocsin, a melyen jött csak ketten ültek: ő és *Leller* Ferencz kocsis. Miután a bevásárlásokat elvégezték, a „Fekete Sas” szállodába mentek s ott vette észre Flóris Anna, hogy hiányzik a pénzárca s belőle 480 frt. Jelentést tett azonnal a rendőrségnél, a hol ki is hallgatták *Leller* Ferenczet, a kire legelőbb irányult a gyanu. Ez persze tagadta, hogy ő lopta volna el a pénzt s a házmotóznál valóban nem is találtak nála semmit. A vizsgálat nemsokára kifogja deríteni a valót.

— **Katonaszökevény.** Klein Zsigmondot, ki 1875-ben Székesfejérvárot született s 1896-tól *Trembowlán* a 24. vadászszázalónál szolgált, mult hó 15-én rövid időre szabadságra bocsájtották Budapestre. A szabadság határidejének letelte után azonban nem tért vissza. A trembowlai katonai hatóság megkereste a budapesti katonai hatóságot s onnan azt az értesítést kapta, hogy Klein Zsigmond ott nem is jelentkezett. Most tehát mint szökevényt körözik.

— **A krumpliföldön.** Muth Imre és Helyei János *pilicstanyai* cselédek 13-án kinn a „földön” burgonyát kapáltak s a munka közben, mely úgy látszik, nem igen szórakoztatta őket, beszélgetni kezdtek egyről is, másról is. Muth Imre azonban olyanról is kezdett beszélni, a mit Helyei nem szívesen hallgatott. Helyei János egyszeriben mára fordította a beszédet s nagy hangon tul akarta kiabálni Muthot. Azonban ez sem kímélte a hangját, de mivel felülkerekedni nem tudott, ezélatos szavakkal ingerelte pajtását. Ez azonban argumentum helyett a csillagos nyelű bicskáját rántotta elő s rátámadt Muthra. A verekedésnek a csendőrök vetették véget s a betegezetlen becsületbeli ügyet áttették a járásbírószághoz.

— **Óriási választékban** érkeztek a legdivatosabb női divatelmék, téli felöltők, gallérok, futó- és megszönyegek, minden egyes cikk eredeti gyári árért lesz árusítva *Deutsch Manó és fia* divatruházában.

— **Egyházi szerek,** zászlók, miseruhák, keresztuti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánkozik *Szűts és társa,* a biharnok-érseki és Magyarország hercegprímásának udvari szállítói. Budapesten, IV., Kossuth Lajos-utca.

VEGYESEK.

□ **Amerika régisége.** Nem a földrés, hanem csak elnevezésének régiségéről van szó. Ismeretes, hogy a Columbus Kristóf fölfedezte világrészt az első leíró nevével 1507-ben, tehát a fölfedeztetés után 15 évre neveztek el Amerikának, még pedig Waldseemüller (tudományos néven: Hylakomplis) Márton térképészítő indítványára. Az elkereszteléssel azonban nem egy időbe esik a név elfogadása. Eddig úgy tudtuk, hogy az első mappa, melyen az Amerika név szerepel, 1520-ban készült és Uolemius munkájának velencei kiadásához volt mellékelve. Elter tanár azonban most talált egy 1510-ben készült térképet és ezen az ujonnan fölfedezett földrés már *sterra Anvica* nével volt jelölve. Az Amerika elnevezés tehát immár közel 390 év óta használatos.

□ **Drága zongorák.** Az igazi drága zongorának Anglia az országuk. Henry Marquand, a kinek szép pár milliója van, 10.000 font sterlinget áldozott egy zongorára. Természetes, hogy nem a hurok kerültek ily sokba, hanem Alma Tadema festményei, melyek a zongorát díszítik és a drága-

kövek, melyekkel dusan ki van rakva. Vanderbilt zongoráját 70.000 koronáért készítették Angliában, de Breadelbank marquis zongorája azonban még sokkal többre került. Jelenleg Carmen Sylva számára készül Londonban egy zongora, a melynél pompásabbat képzelni sem lehet. A zongora ajándék lesz és dusan díszítik mindenféle drágakövel. A lábakat elefántcsontból faragják. Londonban különben 170 zongoragyár van. Ezek évenként átlag 90.000 zongorát készítenek, a mihez mintegy 10.000 elefánt-agyart használnak fel.

NYILT-TÉR. *)

Amateur Detektiv

ajánlja magát pulatöl-zások, tudakozások és kutatásokra. Ismeretlen egyének multjának, erkölcsi életének, anyagi viszonyainak kiderítésére. Nagy összeköttetésin kívül társadalmi állása multjának e téren szerzett tapasztalatai is támogatják. — Különösen megbecsülhetlen szolgáltatásokat tehetek a gondos szülőknek leendő vejeikre vonatkozó felvilágosítással, ugyancsak a legényeknek, üzletársaknak, vállalkozóknak és más érdeklődőknek — **Díjazások előre nem kérek** csak is az eredmény esetére kötelező ígéretet. Értesítésem hitelességért szavatosságot vállalom és bizonyítékokkal támogatom. Nagyobb ügyekben a városon kívül is eljárók, ez esetben azonban költségekre előleget kívánok. Megkereséseket

„AMATEUR DETECTIV”

címzen a székesfejérvári postahivatalhoz kérek poste restante. Személyes érintkezést csak komoly felkérrel tartok fenn.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Közgazdaság.

* **Hol a karteltörvény?** Az osztrák kormány benyújtotta a karteltörvényjavaslatot az osztrák parlamentnek. Ez a törvény állami fölügyelet alá helyezi azokat a kartelleket, a melyek azoknak a fogyasztási cikkeknek termelési, ár- vagy eladási viszonyait szabályozzák, a melyek, mint a cukor, pálinka, sör, ásványolaj és sör, közvetett adóval vannak megterhelve. Az állami fölügyelet azokra a kartellekre is kiterjed, a melyeknek működése belföldön is érvényesül, valamint a belföldi és külföldi kartellek megállapodásaira is. Az osztrák törvény nem elégséges ugyan, de valami. Hol van a magyar törvényjavaslat? A kormány föl-szólította a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy adjanak véleményét a karteltörvényjavaslat előkészítésére nézve. Ezzel igen jól tudta, hogy tetemes ideig elhuzhatja a kérdést, mert a kamarák nehezen mozdulnak és úgy nyilatkoznak, hogy a kormány azt magyarázza ki belőle, a mit akar. A kamarák tényleg igen lassan küldözgetik be válaszukat, de a kormánynak ez nem fáj, arra meg éppen nem is gondol, hogy megsürgesse a kamaráknál a már sürgőssé vált kérdést. Addig azonban, míg a karteltörvény kora majdan be fog következni, élénken részt vesz a kormány maga is például a vaskartellben, melynek céljai szintén nem üdvösebbek, mint a többieké.

* **A határidőüzlet Londonban.** A londoni börzén e héten kezdtek meg a határidőüzletet. Londonban eddig a spekuláczióknak ez a neve nem volt képviselve. A londoni üzánsszerint 4800 métermázsza északi tavaszi buza tesz egy kötést ab raktárt. Minden gabona-

határidőbeli tranzakció megkezdése előtt és eladó 50 font sterlinget (600 frt) köteles depozálni. Naponta kétszer lesz jegyzés, nevezetesen reggel és délután négy órakor. Nem ismerjük még a londoni üzánzok részleteit, de már az itt közlöttekben is látható, hogy az angolok már némi elővigyázattal fogtak bele az új üzletbe s kötésenkint jókora kaucziót kívánnak, a mi talán maga is némi garancia arra nézve, hogy a vakmerő spekuláció ne tegyen túl az angol börzén.

Felhívás!

a nagyérdemű közönséghez.

A hosszú esték beáltával bátorkodom Kölcsönkönyvtáromat

a tisztelt olvasó közönség becses figyelmébe ajánlani.

A kölcsöndíj oly csekély, hogy bárki is igénybe veheti.

Kölcsöndíj:

egy óra 20 kr; egész évre 120 kr.

Betét (biztosíték) a könyvértéke, vagy több könyv kölcsönvételénél 2 frt. — A letétpénz az olvasás abbahagyásánál vissza lesz szolgálva.

Számos pártfogást kérve

kiváló tisztelettel

Kaufman F. könyvkereskedő,

Sz.-Fejérvár Kossuth-utca 5. sz.

Előfizetni bármely naptól fogva lehet.

—*— Vidékre is adatik kölcsönbe. —*—

A NAGY-LÁNGI

uradalomhoz tartozó ő méltósága id. gróf Zichy János tulajdonát képező tánczi 5 kerekű

vizi-malom

minden hozzátartozó épületek, szerek és eszközökkel, a malomhoz tartozó szántó föld, rét és legelővel együtt 1898. Szt.-Mihály napjától fogva bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a „Lángi uradalom közp. felügyelői hivatalánál“ Nagy-Láng (Fejér megye).

Hallatlan olesó alkalmi vétel!

GROSZ JÓZSEF ÉS FIA

PORCELÁN, ÜVEG, ÉS DISZMŰ RAKTÁRÁBAN, SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 8. sz.

26 darabból álló mintázott legfinomabb karlsruhi ebédli készlet . . . . . 7 frt-tól 80 frt-ig.
1 teljes mozdó készlet . . . . . 350-től 20 frt-ig.
1 teljes (6 sz. v.) théás készlet . . . . . 4 frt-tól 15 frt-ig.
1 teljes (6 sz. v.) kávés készlet . . . . . 350-től 15 frt-ig.

6 személyre teljes boros készlet (finom metszett üveg) tálczával . . . . . 150-től feljebb
6 személyre való vizes készlet (finom metszett üveg) tálczával . . . . . 180-tól feljebb.

Legfinomabb karlsruhi préselt porcelán tányérok darabja a sikérnek 12 kr, a mélynek 14 kr és desszertnek 10 kr

Asztali és függő lámpák valamint mindennemű zománcozott bádog-, vas- és kő-edények gyári áron alul hallatlan olesó áron adatnak el.

ISMÉTELÁRUSITÓKNAK ÁRENGEDMÉNY.

Alkalmi vételek mindennemű konyhai-, ebédli- és DISZTÁRGYAKBÓL:

vázak, tükrök, diszes korsók, majolika és terakotta szobrok, kőfalai ezüst és valódi berndorfi alpaka áruk, fa-, bádog- és nikkel tálcák, ** ** illatszerek stb. stb.
nagyban és kicsinyben kapható.

Legfinomabb kivitelű majolika falitalak 20 krtól feljebb. Különösen székpek és olesók a milléniumi kiállítás domborképét ábrázoló hatásos kiállítású falitalak, melyek nagyméretei daczára párja csak 7 frt.

Pontos kiszolgálat. ————— Hallatlan olesó árak.

„KEGYELET“

az »Első hazai cs. és kir. érczkoporsó-gyár« temetkezési vállalata,
Sz.-Fejérvár, Kossuth-utca Die'erich-féle ház.

Van szerencsém szives tudomásul hozni, hogy

„KEGYELET“ ezim alatt

egy a jelenkor minden igényeinek megfelelő

TEMETKEZÉSI VÁLLALATOT

rendeztem be, hol is úgy a helybeli mint a vidéki tisztelt gyászoló közönségnek minden e szakmába vágó czikkeket **gyári áron** **bocsájtok rendelkezésére.**

Raktáron tartok a legegyszerűbb fakoporsóktól a legdiszesebb érczkoporsókig mindenféle árban. — Továbbá szemfedeleket, lepedőket, párnákat, szóval teljes berendezést a temetkezéshez szükséges kellékekből.

Nagy raktárt tartok legszebb kivitelű művirág, érc és örökzöld koszorúból.

Elvállalok úgy helyben mint vidéken teljes temetkezések rendezését, kapolnák, szobák behuzását stb

Rendkívüli olesó árban bocsájtom a gyászoló családok rendelkezésére úgy helyben mint vidéken saját dísz gyászkoocsijaimat, (halottas koci) és pedig a következő árakon:

Egy diszes 8 oszlopos fekete ezüstös gyászkoosi helyben 2 lóval 4 frt,

Egy diszes kék ezüstös gyermek gyászkoosi helyben 3 frt.

Továbbá rendelkezésére áll még a gyászoló családoknak egy igen diszes üveges fekete ezüstös gyászkoosi és igen diszes fehér aranyozott üveges gyermek gyászkoosi a megfelelő testőrség és kapussal. — Hullá szállítását az ország és külföld minden irányában elvállalom.

Magamat a t. gyászoló családok szolgálataiba felajánlva maradok kiváló tisztelettel

GEBAUER KÁROLY,

az „Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár“ tulajdonosa.

BUTOR

raktáromat, kárpitos és asztalos műhelyemet május hóban

Kossuth-utca 18. szám alá helyeztem,
egyszersmind magnagyobbitottam.

Idáig nem létező olcsó árakon
kaphatók:

Háló, Ebédlő, Szalon, Iroda és minden lakosztály berendezések;

Egyes szekrények, és ágyak, magas divánok, ottománok, tukrók, képek, hajlitott székek, asztalok, karnisok, összecuszkható fotel, és szekrény ágyak. Lőszőr, afrik, és ruganyos madracok méret szerint pontosan készíttetnek.

Kézimunkák mondórozása izléses kivitelben.

Tapetázások jótállás mellett.

Rajzokkal és költségvetéssel díjtalanul szolgálok.

IFJ. FÜSTER IMRE

Székesfejérvárott, Kossuth-utca 18. sz.

MÁZOLÓ

és **faszinfestő** műhelyemet a Kossuth-utca 2. számú házból Jókai-utca 20. szám alá helyeztem át. A midőn erről a nagyérdemű közönséget értesítem kérem további kegyes pártfogásukat.

GERLITS JÓZSEF,
mázoló mester.

Legújabb remek kézimunkák
kézi munkához különféle anyagok,
ágy-, asztalneműek- és vászon-árak,

lévő uri-, női- és gyermek jó minőségű

FEHÉRNEMŰEK

jutányos áron szerezhethők be

GERENDAI GYULA

vászon-, fehérnemű és kézimunka kereskedőnél,

Székesfejérvárott Kossuth-utca sarok.

Kézimunkák vidékre választásra küldetnek.

LEGJOBB GLACZÉ KEZTYÜK.

HIRDETÉSEK
felvételnek

kiadóhivatalunkban

Kigyó-utca 9. szám alatt

a legjutányosabb árban.

Rendkívül érdekes nyilatkozatokat kaptunk az „Asbest“-talpbélés hasznosságáról az ország minden részéből. Bizonyára érdekelné fogja önt, ha mutatónak kölfünk néhányat.

Tisztelt Doctor ur!

Az asbest betéti cipők kitűnően nek bizonyítottak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden láb fájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dimoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tiszteelő híve

Wekerle Sándor.

Högyes orvos-tudor urnak Budapestén.

„Dr. ur szabadalmát képező Asbest-talpbetétekkel, úgy könnyű nyári, mint vadász cipőimet ellátván, a használat alatt tapasztalt előnyöket: kelleses puha járás, úgy nagyobb járásnál a lábam a horzsolástól megóvása, mint kétségtelen eredményeket doktor urna tudomására hozni részemről szíves köteleességemnek tartom.“

Budapest, 1897. szeptember 6-án

Rónay János, orsz. képviselő.

Edvi Illés Károly jogtudós, a kiváló publicista a következőket írja:

„Az Asbest-czipőtálpak egyszerűen beválnak egész családomnál, a kitűnő gyártmányt a legmelegebben ajánlhatom.“

Szombathelyi Antal koltai földbirtokos a többek közt a következőket írja:

„Vadászat alkalmával használtam az Asbest-talpbélést, a járás könnyebb és kellemesebb volt, mert lábam nem csuszott ide-oda.“

Kapható AZ ELSŐ MAGYAR ASBEST-ÁRU GYÁRNÁL

BUDAPEST, VI. ker. Szív-utca 18. szám.

Minden város részére egy ismétlárusító kerestetik.

Székesfejérváron kizárólag: **LANGRÁF GÁBOR ÉS FIA** uraknál kapható.

Kossa Dezso síklósi ügyvéd.

„A ki egyszer Asbest talpbétét használt, soha többé nem fogja azt nélkülözhetni. Meggyőződésem, hogy a ki ad a k nyelmes ábbelire, az Asbest talpbélést fog viselni.“

Végh Árpád m. kir. posta-és táviró főtiszt Zágrábban ezeket írja:

„Tisztelt Doktor ur!

Korszakos megbecsülhetetlen találmányának teljes elismeréssel kell adóznom akkor, midőn vizsgálom azon időre, midőn lábamon borkeménykedés, gyakori lábzsúdosás igen kellemetlenül, mondhatni az idegességig zseniroztak. Azon négy év óta azonban, hogy Asbest talpbélésű cipőket viselek, sem a lábtól gyakori megbűlés, sem semmi lábbajok, melyek előbb a cipőktől erednek, nem kínoznak, de kalocsit sem kell hordanom, mert új fel-találmányu Asbest talpbélésű cipőt teljesen vízhatlanok. Teljes elismeréssel és hálával vagyok hazaifias tisztelettel“

Zágráb, 1897. augusztus 29.

Érdekes a következő levél is:

Tisztelt uram!

„A megrendelt és használatba vett Asbest talpbélés nagyon jól bevált. Lábam, mely tele van tyukszemmel, teljesen nyugodt benne, mintha csak vánkások közt lenne. Kérem még számomra küldeni egy pár ilyen talpbélést, 35 cm. hosszú.“

Csik-Szent-Márton, 1897. szept. 13.

Dr. Molnár László ügyvéd.

Duchon József, a szigetvári tükörkőpénztár igazgatója, a ki ma 81 éves aggastyán, hosszú leveleiből kölfük ezt a részletet:

„Czipőmet Asbesttel bébelélem: két bete, hogy a czipőkben járok. Az erédm ny idáig az, hogy talpaim nem égnék oly nagyon; a lábikrák nap-mentéi daganata elmaradt“

Dr. Hufnagel János zavari (Pozsony megye) orvos szőrszerint a következőket írja:

„Zavar Nagyszombattól 7-8 kilomre fekszik. Ezt az utat nem egyszer megtettem már gyalog, de soha másfel óránál hamarabbi, a-ármenyre siettem is. Mihelyt az Asbest betétes czipőm elkészült, probagyalogásra indultam Vonaton beneutem Nagyszombataba és onnan galog jöttem egész kényelme-sen öt negyedóra alatt, anélkül, hogy csak a legkisebb fáradságot is éreztem volna. A lábam könnyen izradásnak indul; ez utban azonban nemcsak hogy a lábam nem izadt, hanem mintha az egész testemben jétékony hűvösség áramlott volna sét, alulról fölfelé. Legközelebb megint teszek megdést“

Val'er József magyar-gorb i ev. ref. lelkész ezt írja:

„Feltette sokat szenvedtem a tyukszemek miatt; csak azért a nyugodtamért, a melyben az Asbest-talp viselésé óta részem van, köszönet a feltalálónak és a gyártónak.“

Strassenreiter Ignác budapesti maganzó ezt írja:

„Minden öreg urnak, ki még frissen mozogni akar, becsültszavola a legmelegebben ajánlom üdvös találmányukat.“

Asbest-talpbélés. Csak utánvét mellett.

Felnőtteknek 35—46. számig . . . . . frt 1.—
Gyermekeknek 20—34. számig . . . . . „ - 50

Krén I.
világító-kályhagyára
Székesfejervárott.

MINDENFÉLE KÁLYHÁKAT GYÁRT.

Képes árjegyzéket
kiváratra bérmentesen küld.

KREIZLER SÁMUEL ÉS FIA
Székesfejervárott

BELPIACZ (SAJÁT HÁZ.) * ALAPÍTTATOTT 1842-BEN.

Vásznak, asztalneműek, chiffonok a legjobb minőségben. Ruhakelmék, selymek, paplanok, szőnyegek és gratlik pargetok, posztók és gyapju-kelmék a legnagyobb választékban.

MINDEN CZIKK
a legmérsékeltőbb szabott áron.

Kérem a tisztelt közönség becses pártfogását.
Ugyanezen házban egy „ÜZLET HELYISÉG” azonnal kiadó.

RODE IMRE

Uri és női divatüzlete Székesfejervárott,
Náder-utca 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorítok felhívni az alatt felsorolt árukra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:
férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75 től 1-50

Férfi sifon ing:
sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett „ gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt „ gallér nélkül — 2-20
selyem „ gallér nélkül — 2-20 3-
férfi gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi készülő fehér és színes 12 pár 4 frt.
Creton gy. ing gallérral —90 1-20 —
sifon gallér nélkül 1- 1-20 —
férfi lábra való köpper —80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60

Zsebkendők:
fél vászon színes széllel 1-20 1-50 1-80
czérna vászon színes széllel 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő —90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20

Reklam nyakkendők:
Legdivatosabb formákban 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-50

Bőrkeztük, elismert legjobb gyártmányu
férfi- és női- minden létező színekben párja **1-20** frt.

Nagy választék férfi, női és gyermek-harisnyákban, továbbá vállizűzők, csipkék, szallagok, kötő és horguló pamutok, csipke függönyök és minden e szakmába vágó rövidáru cikkekben.

NAGY BUTOR-ELADÁS!!
SZÉKESFEHÉRVÁROTT SAS-UTCZA 16. SZAM,
A „FEKETE SAS” szálloda átellenében.

A ház lerombolása és a raktárhelyiségek kiürítése végett a raktáron levő összes
asztalos-, kárpitos-, és esztergályos-butorok,
ugyszintén fal- és pipere tükrök, kepek,
szőnyegek, függönyök, madraczok, vaságyak, mosdó asztalok
és számtalan fel nem sorolt tárgyak minden elfogadható árakban eladotnak.

Ez alkalommal szabadjon igen becses megrendelímmel tisztelettel értesíteni, hogy kárpitos és asztalos raktáromat haladéktalanul tovább folytatom és készséggel vállalkozom mindennemű javítások és átalakításokra; lakosztályok tapetirozására, helyben úgy mint vidéken; szolid, izlésteljes és jutányos munkáimért reményelem, hogy becses megrendelímmek 35 évi szakadatlan működésem elég biztosítékot nyújt további becses bizalmukhoz, melyet tisztelettel kér

Id. Fűster Imre,
kárpitos- és asztalos-üzlet tulajdonos.

Csak eszekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE
kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.
Kész férfi- és gyermekruhák
minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó cikkek, valamint ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÖWY ADOLF * * * * *
* * * * * **SZ.-FEHÉRVÁR.**
(Felmayer mellett.)

FEJERMEGYEI MEGYÉNYVETÉSI BIZALOMKÖZSÉG HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE